

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Marie Žiškova, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Okresního soudu v Opavě na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi ním a Krajským soudem v Ostravě, za účasti žalobců a) J. B., b) M. B., obou zastoupených JUDr. Ivo Hešíkem, advokátem se sídlem v Opavě, Lepařova 8, a žalovaných 1) P. B., 2) P. B., 3) B. B., 4) S. B., 5) A. B., 6) F. B., 7) P. B., 8) R. B., 9) V. B., 10) J. B., 11) L. B., 12) M. B., 13) N. B., 14) J. B., 15) J. B., 16) J. B., 17) F. B., 18) L. B., 19) B. B., 20) M. B., 21) M. B., 22) E. B., 23) K. C., 24) K. C., 25) L. C., 26) H. C., 27) H. C., 28) M. C., 29) M. Č., 30) Ing. J. D., 31) K. F., 32) M. F., 33) L. F., 34) V. F., 35) V. G., 36) L. G., 37) L. G., 38) O. G., 39) Z. G., 40) V. G., 41) P. G., 42) J. H., 43) L. H., 44) J. H., 45) P. H., 46) Ing. V. H., 47) A. H., 48) V. V., 49) M. V., 50) D. Š., 51) V. H., 52) J. H., 53) J. H., 54) M. H., 55) B. H., 56) J. H., 57) V. H., 58) L. H., 59) Z. H., 60) D. H., 61) A. Š., 62) J. H., 63) Z. H., 64) J. H., 65) J. H., 66) L. H., 67) A. H., 68) B. H., 69) Z. H., 70) Z. H., 71) L. H., 72) Ing. M. Ch., 73) H. Ch., 74) J. Ch., 75) E. Ch., 76) E. Ch., 77) J. Ch., 78) P. Ch., 79) T. I., 80) K. J., 81) K. J., 82) H. K., 83) D. K., 84) H. K., 85) K. K., 86) A. K., 87) J. K., 88) M. K., 89) J. K., 90) J. M., 91) J. M., 92) M. H. M., 93) J. M., 94) Moravskoslezského kraje, Krajského úřadu Ostrava, IČ: X, 28. října 117, Ostrava, 95) J. M., 96) M. M., 97) J. M., 98) A. N., 99) J. N., 100) J. N., 101) L. N., 102) V. N., 103) D. N., 104) U. N., 105) J. N., 106) L. N., 107) R. N., 108) Z. N., 109) O. B. u O., 110) O. Ch., 111) J. O., 112) A. P., 113) Pozemkového fondu ČR, ÚP Opava, se sídlem Horní náměstí 2/103, 114) M. P., 115) J. R., 116) L. R., 117) J. R., 118) L. R., 119) B. R., 120) E. R., 121) Z. S., 122) A. S., 123) M. S., 124) D. S., 125) J. S., 126) Ing. L. S., 127) E. S., 128) M. S., 129) R. S., 130) M. S., 131) Z. S., 132) M. S., 133) S. S., 134) M. S., 135) Z. S., 136) Statutárního města Opava, IČ: X, Horní náměstí 382/69, Opava, 137) D. S., 138) R. S., 139) D. S., 140) R. S., 141) Ing. B. S., 142) L. S., 143) A. Š., 144) L. Š., 145) S. S., 146) V. S., 147) R. S., 148) R. Š., 149) V. Š., 150) L. Š., 151) A. Š., 152) K. Š., 153) L. Š., 154) Z. Š., 155) M. Š., 156) F. Š., 157) K. Š., 158) Ing. M. Š., 159) V. Š., 160) L. T., 161) R. T., 162) J. T., 163) M. T., 164) Ing. J. V., 165) B. V., 166) J. V., 167) J. V., 168) D. V., 169) E. V., 170) I. V., 171) M. V., 172) O. V., 173) O. s. V., spol. s r. o., 174) I. V., 175) J. V., 176) J. V., 177) K. V., 178) L. V., 179) L. V., 180) O. V., 181) V. V., 182) Z. V., 183) R. V., 184) K. V., 185) D. N., 186) V. V., 187) M. V., 188) A. V., neznámého pobytu, zast. Š. D., zaměstnankyní kanceláře Nejvyššího správního soudu, 189) J. W., 190) Z. d. O. v likvidaci, 191) A. Ž.,

t a k t o :

- I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Opava, ze dne 16. 6. 2003, čj. PŮ/655040/K01/4/1-MJ, o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav, je soud ve správním soudnictví.
- II. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. září 2003, čj. 22 Ca 312/2003-20, se zrušuje.
- III. Opatrovníkem účastnice řízení A. V., jejíž pobyt není znám, se ustanovuje Š. D., zaměstnankyně kanceláře Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným zvláštnímu senátu dne 28. 8. 2006 navrhl Okresní soud v Opavě, aby zvláštní senát rozhodl ve sporu o věcnou příslušnost, vzniklém ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi ním a Krajským soudem v Ostravě ve věci vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 11 C 179/2003.

Z předložených spisů vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Opava rozhodnutím ve výroku označeným jako příslušný správní orgán podle zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění zákona č. 38/1993 Sb. a zákona č. 217/1997 Sb., s odkazem na § 9 cit. zákona schválil návrh jednoduchých pozemkových úprav v katastrálním území Ch., části B. a H. n. M., ve výroku blíže označený.

Proti označenému rozhodnutí správního orgánu podali žalobci žalobu, o níž Krajský soud v Ostravě usnesením ve výroku označeným, rozhodl tak, že návrh odmítl a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Dospěl k závěru, že žaloba je nepřipustná podle § 68 písm. b) s. ř. s., neboť ve správním řízení bylo rozhodnuto o návrhu jednoduchých pozemkových úprav, který řeší nové uspořádání vlastnických vztahů v území a návrh cestní sítě pro zpřístupnění jednotlivých pozemků, takže jde o věc, která vyplývá z občanskoprávních vztahů, jelikož se dotýká vlastnických práv k nemovitostem. Současně žalobce poučil, že mohou ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení podat ve věci žalobu podle části páté o. s. ř. Okresnímu soudu v Opavě s tím, že účinky procesních úkonů učiněných v dosavadním řízení u soudu zůstávají přitom zachovány.

Žalobci poté dne 12. 9. 2003, podali příslušnou žalobu u Okresního soudu v Opavě, řídíce se tak poučením obsaženým v označeném usnesení Krajského soudu v Ostravě. Vyjadřují nesouhlas s rozhodnutím o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav v katastrálním území Ch., části B. a H. n. M., a navrhují, aby soud rozhodl tak, že se návrh jednoduchých pozemkových úprav neschvaluje.

Okresní soud v Opavě namítá nedostatek své pravomoci věc projednat a rozhodnout. Zdůrazňuje zejména, že samotný návrh pozemkové úpravy nezakládá

ani neřeší vlastnické vztahy v dotčeném území. Realizace pozemkových úprav ve veřejném zájmu, o níž se zde jedná, spadá do oblasti práva veřejného a jedná se o rozhodnutí veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s., které spadá pod přezkum ve věcech správního soudnictví.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Součástí reformy správního soudnictví, účinné od 1. 1. 2003, bylo také obnovení obecného principu, kdy všude tam, kde zákon svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud rozhodující ve věcech občanskoprávních, který bude rozhodovat v kontradiktorním sporu o věci samé (§ 244 a násl. o. s. ř.). Naopak rozhodoval-li správní orgán věc veřejného práva, náleží přezkoumání zákonnosti takového rozhodnutí soudům ve správním soudnictví v řízení podle soudního řádu správního. Podrobný výklad k otázce rozhraničení působnosti soudů správních a soudů rozhodujících v občanskoprávním řízení a k otázce právního dualismu zvláštní senát zaujal například v usnesení ze dne 6. 1. 2004, čj. Konf 93/2003-5 (publikováno pod č. 276/2004 Sb. NSS). V těchto obecných otázkách zvláštní senát pro stručnost odkazuje na uvedené usnesení. K vlastnímu přezkoumání charakteru rozhodnutí o schválení návrhu jednoduché pozemkové úpravy:

K posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru dotyčného správního rozhodnutí o přechodu vlastnických práv se nabízejí různé cesty. Především použití teorie zájmové, teorie mocenské, teorie organické či metody právního regulování. Žádný z nich však není natolik spolehlivý, aby dokázala poskytnout odpověď na položenou otázku v každém konkrétním případě a většinou přichází v úvahu použití jen některé z nich, vždy se zřetelem na konkrétní okolnosti dotyčného právního vztahu.

V daném případě se především nabízí použití zájmové teorie. Její podstata spočívá v tom, že veřejné právo chrání zájmy veřejné, zatímco soukromé právo zájmy soukromé, přičemž veřejným zájmům se přikládá vyšší hodnota (větší „právní cennost“) než zájmům soukromým (srov. Hoetzel. J.: Dualismus právní, in: Slovník veřejného práva československého, svazek I. s. 493 a násl.). Účel pozemkových úprav je vymezen přímo v zákoně, konkrétně v § 2 zákona č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, jak správně poukazuje ve svém návrhu již okresní soud. Podle tohoto ustanovení pozemkovými úpravami se uspořádávají vlastnická práva k pozemkům a s nimi související věcná břemena, pozemky se jimi prostorově a funkčně upravují nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost pozemků a vyrovnaní jejich hranic. Současně se jimi vytvářejí podmínky k racionálnímu hospodaření, k ochraně a zúrodnění půdního fondu, zvelebení krajiny a zvýšení její ekologické stability. Veřejný zájem na provedení pozemkových úprav (v případě potřeby) je tedy jasně vyjádřen již v tomto zákonném ustanovení, zejména pak ve větě druhé. Je třeba dále také připomenout,

že nejinak k této otázce přistupuje právo nové. I zákon č. 139/2002 Sb., který s účinností od 1. 1. 2003 zrušil zákon č. 284/1991 Sb., vymezuje v úvodních ustanoveních účel pozemkových úprav, a to velmi podobně: „*Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, sceluje se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování.*“

Je jistě třeba vypořádat se s tím, že správní orgán v tomto případě autoritativně zasahuje do vlastnických práv; to ale samo o sobě ještě není určující. Vlastním předmětem řízení před soudem není obvyklý spor o vlastnické právo mezi osobami sobě na roveň postavenými o to, komu vlastnictví náleží; takový spor by zajisté náležel do pravomoci soudů civilních. Předmětem řízení v posuzované věci je ale přezkum vrchnostenského rozhodnutí o jiné úpravě vlastnických práv; takový spor nevedou vlastníci mezi sebou, ale brojí proti zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, které bylo vydáno v zájmu jednoznačně veřejném. Soud tu má podrobit svému přezkumu rozhodnutí státu (orgánu státní správy) o založení, byť i zčásti nových a od dosavadního stavu odlišných práv u osob státní moci shodně podrobených. Právě tato povaha věci, a nikoliv vlastnické právo samotné a jeho soukromoprávní charakter, je určující pro stanovení, zda věc náleží do pravomoci soudů v řízení věcech občanskoprávních anebo soudů ve věcech správního soudnictví.

Ze všech těchto důvodů zvláštní senát přisvědčil názoru Okresního soudu v Opavě, a vyslovil podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu v Opavě, o schválení návrhu jednoduchých pozemkových úprav, náleží soudu ve správním soudnictví. V důsledku toho pak zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona dále zrušil ve výroku označené usnesení Krajského soudu v Ostravě, jímž byla pravomoc tohoto soudu ve správním soudnictví popřena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté. Je možno dodat, že ke shodným závěrům dospěl zvláštní senát již v minulosti, např. v usnesení sp. zn. Konf 109/2005, ze dne 16. 11. 2005,¹ na které případně okresní soud odkazuje ve svém návrhu.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány i soudy. Dále tedy bude Krajský soud v Ostravě pokračovat v původním řízení o podaném opravném prostředku (žalobě).

¹ dostupné na: www.nssoud.cz

Protože pobyt účastnice řízení A. V. není znám, byl jí ustanoven opatrovník, který ji bude ve sporu o pravomoc zastupovat (§ 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 4 zák. č. 131/2002 Sb. a § 64 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2007

JUDr. Michal Mazanec.
předseda zvláštního senátu